

Sygn. akt III AUa 995/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 listopada 2016 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Grażyna Horbulewicz
Sędziowie:	SSA Lucyna Ramlo SSA Aleksandra Urban (spr.)
Protokolant:	st.sekr.sądowy Wioletta Blach

po rozpoznaniu w dniu 4 listopada 2016 r. w Gdańsku

sprawy L. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 14 kwietnia 2016 r., sygn. akt VII U 2669/15

I. oddala apelację;

II. zasądza od pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. na rzecz wnioskodawcy L. R. kwotę 270,00 (dwieście siedemdziesiąt 00/100) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.

SSA Lucyna Ramlo SSA Grażyna Horbulewicz SSA Aleksandra Urban

Sygn. akt III AUa 995/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23 października 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonemu L. R. prawa do emerytury w szczególnych warunkach, ponieważ nie posiada 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Odwołanie od decyzji wywiódł ubezpieczony wskazując, że w spornym okresie od dnia 23 listopada 1973 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. w Zakładach (...) w G. (dawniej (...) w G.) wykonywał pracę w szczególnych warunkach jako elektromonter urządzeń i aparatury trakcji elektrycznej w kanałach remontowych.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniosł o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy w Gdańsku - VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 14 kwietnia 2016 r. w sprawie VII U 2669/15 zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonemu L. R. prawo do emerytury od dnia 1 października 2015 r. (punkt pierwszy), nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej

do wydania decyzji w sprawie (punkt drugiego) zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. na rzecz ubezpieczonego L. R. kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (punkt trzeci).

Podstawę tego rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia i rozważania Sądu pierwszej instancji. Ubezpieczony L. R., urodzony dnia (...) z zawodu elektromonter urządzeń i aparatury trakcji elektrycznej, w dniu 5 października 2015 r. wystąpił

do organu rentowego z wnioskiem o przyznanie mu prawa do świadczenia emerytalnego. Nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego, a wymagany prawem wiek 60 lat ukończył w dniu

(...) r. Na dzień 1 stycznia 1999 r. pozwany uznał za udowodnione przez wnioskodawcę 27 lat, 11 miesięcy i 9 dni okresów składkowych i nieskładkowych, ale nie wykazał żadnego stażu pracy w warunkach szczególnych. W dniu 23 października 2015 r. pozwany wydał zaskarżoną decyzję. Wnioskodawca od dnia 23 listopada 1973 r. do chwili obecnej jest zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w Zakładzie (...) Sp. z o.o., dawniej Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w G.. W spornym okresie zatrudnienia,

tj. od dnia 23 listopada 1973 r. do dnia 31 grudnia 1988 r. skarżący zajmował kolejno następujące stanowiska: elektromonter urządzeń i aparatury trakcji elektrycznej, od 1 kwietnia 1977 r. elektromonter, od 1 sierpnia 1977 r. elektromonter urządzeń i aparatury trakcji elektrycznej,

od 1 lutego 1984 r. elektromonter, od 29 lipca 1985 r. elektromonter urządzeń i aparatury trakcji elektrycznej, od 1 maja 1988 r. elektromonter, od 1 lutego 1989 r. elektromonter urządzeń i aparatury trakcji elektrycznej, od 1 czerwca 1989 r. elektromonter, od 1 sierpnia 1989 r. elektromonter urządzeń i aparatury trakcji elektrycznej, od 1 stycznia 1990 r. elektromonter, od 1 stycznia 1992 r. - elektromonter urządzeń i aparatury trakcji elektrycznej, od 1 czerwca 1992 r. elektromonter, od 1 maja 1993 r. elektromonter urządzeń i aparatury trakcji elektrycznej – motorniczy, od 1 czerwca 1993 r. elektromonter – motorniczy zajezdni, od 1 listopada 1993 r. elektromonter urządzeń i aparatury trakcji elektrycznej – motorniczy, od 1 listopada 1994 r. elektromonter – motorniczy zajezdni, od 1 listopada 1997 r. elektromonter urządzeń i aparatury trakcji – motorniczy zajezdni, od 1 maja 1998 r. elektromonter urządzeń i aparatury trakcji elektrycznej – motorniczy. Mimo formalnej zmiany nazw stanowiska ubezpieczonego w spornym okresie zatrudnienia, niezmiennie wykonywał on pracę jako elektromonter urządzeń i aparatury trakcji elektrycznej. W okresie od 26 października 1977 r.

do 16 października 1979 r. odbywał służbę wojskową. Natomiast w okresie od 17 października 1979 r. do 19 listopada 1979 r. korzystał z bezpłatnego urlopu udzielonego przez pracodawcę. W spornym okresie zatrudnienia wnioskodawca wykonywał prace polegające na wymienianiu, naprawie

i remoncie części pojazdów tramwajowych m.in.: rozruszników, skrzyń stycznowych, aparatury sterowniczej, styczników, przekładników, silników, boczników, przetwornic, nastawników. Wnioskodawca wykonywał swoją pracę przy dwóch typach taboru tramwajowego – (...), (...), które były tramwajami przegubowymi. Pracował w zajezdni w G. – W.. Wszystkie ww. prace remontowe prowadzone były przez elektromonterów, w tym ubezpieczonego z kanału najezdnego, co wynikało z budowy poddawanych naprawie tramwajów. Prace wykonywane poza kanałem miały charakter marginalny i dodatkowy: sprowadzały się np. do wymiany bezpieczników lub reflektorów. Praca w zakładzie wykonywana była w systemie trzymianowym, czterobrygadowym. Podstawianiem tramwajów na kanał zajmowali się przetokowi posiadający w tym zakresie specjalne uprawnienia. Ubezpieczony nie wykonywał pracy polegającej na prowadzeniu tramwajów, czy podstawianiu ich na kanał remontowy. Nie wykonywał również pracy jako motorniczy. Ubezpieczonemu proponowano dodatkowe stanowisku brygadzysty, którego nigdy nie przyjął. Pomimo zapoznania wnioskodawcy z zakresem obowiązków brygadzysty, faktycznie nie zmieniono mu angażu pracy. Nie mnie jednak pracownicy zatrudnieni dodatkowo jako brygadziści, faktycznie wykonywali obowiązki tożsame z podległymi im pracownikami. Pracodawca ubezpieczonego wydał Zarządzenie Wewnętrzne (...) z dnia 15 listopada 1983 r. Dyrektora Wojewódzkiego Przedsiębiorstwa (...) w G. w sprawie stanowisk pracy w (...) w G.,

na którym są wykonywane prace w szczególnych warunkach uprawniające do niższego wieku emerytalnego oraz do wzrostu emerytury lub renty inwalidzkiej, którego faktycznie nie stosował wobec podległych pracowników. (...) w G. odmówił ubezpieczonemu (oraz współpracownikom ubezpieczonego – świadkom przesłuchanym w sprawie) wystawienia świadectwa pracy w szczególnych warunkach. W spornym okresie pracy wnioskodawcy, w (...) w G. pracowali również: świadek S. S. zatrudniony od stycznia 1972 r. do nadal jako ślusarz taboru szynowego; świadek B. K. zatrudniony od 1982 r., do 1996 r. jako elektromonter urządzeń i aparatury trakcji elektrycznej, pracował z ubezpieczonym w jednej brygadzie, świadek nabył prawo do emerytury na podstawie wyroku tut. Sądu Okręgowego z dnia 8 kwietnia 2015 r.; świadek R. B. zatrudniony od 1967 r. jako elektromonter urządzeń i aparatury trakcji elektrycznej; świadek nabył prawo do emerytury na podstawie wyroku tut. Sądu Okręgowego z dnia 17 września 2013 r. W takim samym charakterze i w tym samym zakładzie zatrudniony jest, od dnia 1 marca 1968 r., a więc również spornym okresie, S. K., któremu pracodawca wystawił pracownikowi świadectwo pracy w szczególnych warunkach z dnia 1 grudnia 2009 r. stwierdzające, iż w okresie pracownik ten wykonywał pracę w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych wg A, dział XIV, poz. 16 rozporządzenia na stanowisku elektromontera urządzeń i aparatury trakcji elektrycznej wyłącznie w kanałach remontowych oraz także pracującemu od 1959 r. w tym zakładzie (...) pracodawca wystawił pracownikowi świadectwo pracy w szczególnych warunkach z dnia 20 listopada 2003 r. stwierdzające, iż w tym okresie pracownik ten wykonywał pracę na stanowisku elektromontera tramwajowego, elektromontera urządzeń i aparatury trakcji elektrycznej wymieniony w wykazie A dziale XI C poz. 16 pkt 2 załącznika do zarządzenia z 1 lipca 1983 r. nr 9 Ministra Administracji Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska.

Zdaniem Sądu Okręgowego wyniki postępowania dowodowego wykazały, że wnioskodawca legitymuje się wymaganym 15 – letnim stażem pracy w szczególnych warunkach, co oznacza, że ma prawo do wcześniejszej emerytury stosownie do treści art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 887 ze zm.), § 2, § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43 ze zm.) oraz wykaz A, dział XIV, poz. 16 (prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych). Bezspornym było, iż ubezpieczony na dzień 1 stycznia 1999 r. udokumentował okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze 25 lat, nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego, w dniu (...) r. ukończył wymagany prawem wiek 60 lat. Nie udokumentował natomiast zdaniem pozwanego na dzień 1 stycznia 1999 r. wymaganych 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Wynik przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego prowadzi jednakże do uznania, że skarżący spełnił również i tę ostatnią przesłankę. Analiza zgromadzonego w toku postępowania materiału dowodowego umożliwia zakwalifikowanie pracy świadczonej przez ubezpieczonego w okresie 23 listopada 1973 r. do dnia 31 grudnia 1988 r. (z wyłączeniem okresu bezpłatnego urlopu od 17 października 1979 r. do 19 listopada 1979 r.) w Zakładzie (...) Sp. z o.o., dawniej Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w G., gdzie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował jako elektromonter urządzeń i aparatury trakcji elektrycznej wykonujący swoją pracę wyłącznie w kanałach remontowych - jako tej wykonywanej w szczególnych warunkach. Jak wynika z logicznych zeznań wnioskodawcy oraz świadków – współpracowników ubezpieczonego ze spornego okresu zatrudnienia, do jego zadań należało wówczas wykonywanie prac naprawczych i remontowych pojazdów taboru tramwajowego, które to prace z racji specyficznej budowy ww. pojazdów prowadzone były wyłącznie z pozycji kanału remontowego. W świetle zgromadzonego materiału dowodowego, nie budziło wątpliwości, iż pracę o takim charakterze wykonywał wnioskodawca niezmiennie przez cały okres zatrudnienia. Jakkolwiek powyższa okoliczność nie zostało potwierdzone przez jego pracodawcę stosownym zaświadczeniem stwierdzającym, iż praca ta miała charakter prac w szczególnych warunkach, to jednak znalazła potwierdzenie w dokumentacji zgromadzonej w sprawie (w szczególności aktach osobowych wnioskodawcy i kartach wynagrodzenia) oraz wiarygodnych osobowych źródłach dowodowych. Zwrócić należy uwagę, iż jak wynika z zeznań przesłuchanych w sprawie osób, pracodawca

co do zasady nie wystawiał podległym pracownikom świadectwo pracy w szczególnych warunkach. Niemniej jednak z załączonej do akt sprawy dokumentacji akt osobowych innych pracowników – S. J. i S. K. – jednoznacznie wynika, iż praca o tożsamym charakterze jak praca ubezpieczonego była uznawana przez pracodawcę za pracę w warunkach szczególnych i kwalifikowana przez niego do prac wymienionych w rozporządzeniu – dziale XIV, poz. 16. Uwzględniając sporny okres pracy wnioskodawcy, Sąd I instancji miał również na względzie, iż pomimo umieszczenia w aktach osobowych wnioskodawcy zakresu obowiązków brygadzisty,

z którymi został on zapoznany, co potwierdził swoim podpisem, faktycznie nie wykonywał pracy w takim charakterze. Powyższe znajduje potwierdzenie nie tylko w treści dalszej dokumentacji akt osobowych, w których brak zmiany angażu (nadal wskazywano na dotychczasowe stanowiska, bez powołania się na stanowisko brygadzisty), ale również z zeznań świadków i ubezpieczonego,

z których jednoznacznie wynika, iż nigdy w spornym okresie nie zajmował kierowniczego stanowiska. Sąd I instancji odnosząc się do kwestii powołania wnioskodawcy do służby wojskowej w okresie zatrudnienia, którą odbywał w okresie od 26 października 1977 r. do 16 października 1979 r. wskazał, iż okres ten również wlicza się do stażu pracy w warunkach szczególnych zgodnie z obowiązującym, w czasie odbywania przez ubezpieczonego służby, brzmieniem art. 108 ust. 1 oraz art. 120 ust. 1 – obowiązującym od 6 sierpnia 1979 r. – ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 44, poz. 220 ze zm.). Warunkiem wliczenia służby wojskowej do okresu zatrudnienia jest zachowanie terminów wskazanych w art. 106 i art. 107 ww. ustawy - a więc ponowne podjęcie zatrudnienia w terminie 30 dni od zakończenia odbywania zasadniczej służby wojskowej. W niniejszej sprawie ubezpieczony, po zakończeniu służby wojskowej, która zgodnie z treścią książeczki wojskowej ukończyła się z dniem 16 listopada 1979 r., tj. z dniem wpisania do rezerwy, powrócił do dotychczasowego pracodawcy, co odzwierciedla dokumentacja akt osobowych wnioskodawcy, w szczególności karta obiegowa zmiany datowana de facto

na 14 listopada 1979 r. („przyjęty do pracy z dniem 15 listopada 1979 r. – powrót z wojska”) oraz podanie ubezpieczonego o przyjęcie do pracy na poprzednio zajmowanym stanowisku pracy. Nie budzi zatem wątpliwości, iż ubezpieczony pomimo korzystania z urlopu bezpłatnego w okresie następującym po zwolnieniu ze służby, najpierw powrócił do pracodawcy, który to dopiero udzielił mu ww. urlopu. Spełniona została zatem przesłanka powrotu w terminie 30 dni po odbyciu służby

do dotychczasowego pracodawcy na poprzednio zajmowane stanowisko pracy. Tym samym wynik przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego dostarczył uzasadnionych podstaw

do uznania, że w całym spornym okresie zatrudnienia, tj. od 23 listopada 1973 r. do dnia 31 grudnia 1988 r. (z wyłączeniem okresu bezpłatnego urlopu od 17 października 1979 r. do 19 listopada 1979 r.) w Zakładzie (...) Sp. z o.o., dawniej Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w G., odwołujący się świadczył pracę określoną w rozporządzeniu. Oznacza to,

że legitymuje się on ponad 15 – letnim stażem pracy w szczególnych warunkach, na który składają się okresy pracy udowodnione w niniejszym postępowaniu. Tym samym spełnił ostatnią przesłankę niezbędną do nabycia prawa do dochodzonego świadczenia. Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy, na zasadzie art. 477⁽¹⁴⁾ § 2 k.p.c. i na podstawie przywołanych wyżej przepisów zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od dnia 1 października 2015 r., mając na uwadze dyspozycję art. 129 w zw. z art. 100 ust. 1 ustawy emerytalnej – o czym orzeczono w punkcie pierwszym wyroku. W punkcie drugim wyroku, działając na podstawie art. 118 ust.

1a ustawy emerytalnej, Sąd wnioskując a contrario, nie stwierdził odpowiedzialności pozwanego organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, mając

na uwadze fakt, że na skutek braku wystawienia przez pracodawcę odpowiednich świadectw, dopiero wynik przeprowadzonego postępowania sądowego (złożone dokumenty, zeznania ubezpieczonego oraz świadków) pozwolił na poczynienie wiążących ustaleń w przedmiocie charakteru pracy, jaką wnioskodawca wykonywał w trakcie zakwestionowanego przez organ rentowy okresu zatrudnienia.

W punkcie trzecim wyroku Sąd Okręgowy, kierując się zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, na podstawie art. 98 k.p.c. w związku z art. 108 § 1 k.p.c. w związku z § 2 ust. 1 i 2 w związku

z § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat

za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu. (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1349 ze zm.), obciążył pozwanego kosztami zastępstwa procesowego ubezpieczonego w wysokości 180 zł.

Pozwany wniósł apelację od wyroku zaskarża go w części, tj. co do pkt I i III, zarzucając:

- obrazę przepisu art. 184 w zw. z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 887 ze zm.) w związku z § 2 i § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz.

43 ze zm.) poprzez przyjęcie, iż ubezpieczony spełnił wszystkie warunki do przyznania mu prawa do emerytury, w sytuacji, gdy nie legitymuje się okresem minimum 15 lat pracy w szczególnych warunkach;

- naruszenie przepisu art. 120 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (w brzmieniu obowiązującym od dnia 6 sierpnia 1979 r. - Dz. U. z 1979 r., Nr 18, poz. 111) poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, iż dla zaliczenia okresu odbytej służby wojskowej do okresów pracy w szczególnych warunkach wystarczające jest zgłoszenie przez pracownika gotowości podjęcia pracy w terminie 30 dni od zakończenia odbywania służby wojskowej, w sytuacji gdy przepis ten wymagał faktycznego podjęcia pracy na stanowisku kwalifikowanym jako praca w szczególnych warunkach w terminie 30 dni od zakończenia służby wojskowej - co doprowadziło do błędnego zaliczenia ubezpieczonemu 1 roku, 11 miesięcy i 22 dni do stażu pracy w szczególnych warunkach, a w konsekwencji uznania, że legitymuje się minimum 15 latami pracy w szczególnych warunkach.

Wskazując na powyższe pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania, ewentualnie jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji.

W uzasadnieniu apelacji organ rentowy, że Sąd Okręgowy dokonał błędnego zakwalifikowania okresu służby wojskowej ubezpieczonego do okresu wykonywania pracy

w szczególnych warunkach. Z dokumentacji osobowej L. R. wynika, iż służbę wojskową odbywał on od 26 października 1977 r. do 16 października 1979 r., przy czym po jej zakończeniu ubezpieczony nie powrócił w terminie 30 dni do pracy.

Od dnia następującego

po zakończeniu służby wojskowej przebywał na ponad miesięcznym urlopie bezpłatnym udzielonym przez pracodawcę (od 17 października 1979 r. do 19 listopada 1979 r., tj. 34 dni). Do ponownego podjęcia pracy nie doszło, skoro wnioskodawca na dotychczas zajmowane stanowisko powrócił

z dniem 20 listopada 1979 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku wskazał, iż analiza zgromadzonego w toku postępowania materiału dowodowego umożliwiła zakwalifikowanie pracy ubezpieczonego

od 23 listopada 1973 r. do 31 grudnia 1988 r. (z wyłączeniem okresu urlopu bezpłatnego) jako zatrudnienia w szczególnych warunkach. Organ rentowy wskazał, iż Sąd Okręgowy w Gdańsku kilkakrotnie podał, iż sporny okres dotyczył przedziału od 23 listopada 1973 r. do 31 grudnia 1988 r.

i w odniesieniu jedynie do tego okresu przyjmuje, iż ubezpieczony świadczył pracę w szczególnych warunkach. Skoro zaś tak, to po wyłączeniu okresu służby wojskowej ubezpieczonego (z przyczyn wskazanych wyżej), legitymuje się on w okresie przyjętym przez Sąd, jedynie okresem 13 lat i 14 dni pracy w szczególnych warunkach, zamiast wymaganych minimum 15 lat.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego jako niezasadna podlegała oddaleniu.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie jest, czy L. R. spełnił kumulatywne przesłanki warunkujące nabycie prawa do emerytury na podstawie art. 184 w zw. z art. 32 ustawy

z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U.

z 2016 r., poz. 748 ze zm., dalej: ustawa emerytalna), a w szczególności, czy legitymuje się stażem pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 15 lat.

W powyższym zakresie Sąd I instancji przeprowadził wnikliwe i szczegółowe postępowanie dowodowe, w swych ustaleniach i wnioskach nie wykroczył poza ramy swobodnej oceny wiarygodności i mocy dowodów wynikające z art. 233 § 1 k.p.c., nie popełnił też istotnych uchybień w zakresie zarówno ustalonych faktów, jak też ich kwalifikacji prawnej, uzasadniających ingerencję

w treść zaskarżonego orzeczenia. W konsekwencji Sąd Odwoławczy oceniając jako prawidłowe ustalenia faktyczne i rozważania prawne dokonane przez Sąd pierwszej instancji uznał je za własne, nie widząc w związku z tym konieczności ich ponownego szczegółowego przytaczania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 r., I PKN 339/98, OSNAPiUS z 1999 r., z. 24, poz. 776).

Należy zauważyć, że istotnie Sąd Okręgowy w uzasadnieniu orzeczenia trzykrotnie omyłkowo wskazał okres pracy w warunkach szczególnych do dnia 31 grudnia 1988 r., jednakże analiza całego pisemnego wyводу Sądu I instancji pozwala na wniosek, że ubezpieczony w całym spornym okresie będąc zatrudnionym w Zakładzie (...) Sp. z o.o. (dawniej Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w G.), tj. od dnia 23 listopada 1973 r. do dnia

31 grudnia 1998 r. (ocena do dnia wejścia w życie ustawy emerytalnej) (z wyłączeniem okresu bezpłatnego urlopu od 17 października 1979 r. do 19 listopada 1979 r.) (w sumie 24 lata, 5 dni) wykonywał pracę w warunkach szczególnych, o której mowa w wykazie A rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych

w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.; dalej rozporządzenie), dział XIV, poz. 16 - prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych. Sąd I instancji analizował cały okres zatrudnienia

z uwzględnieniem kolejno zajmowanych stanowisk i wykonywanych czynności.

Organ rentowy w apelacji nie kwestionował wykonywania przez ubezpieczonego ww. pracy w warunkach szczególnych, a jedynie zakwalifikowanie okresu służby wojskowej (od 26 października 1977 r. do 16 października 1979 r.) do okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Wskazany zarzut apelacyjny z uwagi na ponad 24 - letni okres pracy w warunkach szczególnych pozostaje bez wpływu na zaskarżone rozstrzygnięcie. Jednakże Sąd Apelacyjny zobowiązany był się do niego odnieść uznając go ostatecznie za chybiony.

Zgodnie z obowiązującym, w czasie odbywania przez ubezpieczonego służby, brzmieniem art. 108 ust. 1 oraz art. 120 ust. 1 – obowiązującym od 6 sierpnia 1979 r. – ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 44, poz. 220 ze zm.) – czas odbywania zasadniczej lub okresowej służby wojskowej wlicza się pracownikowi do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, jeżeli

po odbyciu tej służby podjął on zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby. Warunkiem wliczenia służby wojskowej do okresu zatrudnienia jest zachowanie terminów wskazanych w art. 106 i art. 107 - a więc ponowne podjęcie zatrudnienia w terminie 30 dni od zakończenia odbywania zasadniczej służby wojskowej.

Należy mieć na względzie, że w okresie od dnia 26 października 1977 r. do dnia 16 października 1979 r. ubezpieczony odbywał służbę wojskową. Z dokumentacji akt osobowych wynika, że zgłosił się do pracy 14 listopada 1979 r. składając podanie o pracę. Dostał tego samego dnia kartę obiegową, na której widnieje adnotacja „przyjęty do pracy z dniem 15 listopada 1979 r. – powrót z wojska” (k. 11 a.o.). Z ww. karty wynika, że w dniu 14 listopada 1979 r. był u lekarza zakładowego, a w dniu 15 listopada 1979 r. przeszedł przeszkolenie z bhp. Uznać należało,

że wnioskodawca dopełnił wszystkich formalnych warunków pozwalających mu na podjęcie pracy, które były czynnościami organizacyjnymi zakładu pracy. Podpisanie umowy o pracę w dniu

19 listopada 1979 r. spowodowane było specyfiką pracy w czterobrygadowym rytmie cyklu pracy. Zatem wbrew twierdzeniom apelującego organu rentowego została przesłanka powrotu w terminie 30 dni po odbyciu służby do dotychczasowego pracodawcy na poprzednio zajmowane stanowisko pracy. Pozwany błędnie przyjął, że dniem powrotu do pracy był 20 listopad 1979 r.

Sąd Apelacyjny podzielił pogląd wyrażony przez Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 5 października 2010 r., w sprawie III AUa 621/10, OSAB 2010/3/77-87, który wskazał, że jeżeli fakt pozostawania w zatrudnieniu i zgłoszenia gotowości do podjęcia pracy po zakończeniu służby wojskowej został udowodniony, okres tego zatrudnienia od dnia zgłoszenia gotowości do podjęcia pracy po opuszczeniu jednostki wojskowej do dnia faktycznego podjęcia pracy u dotychczasowego pracodawcy jest okresem składkowym - nawet w przypadku, gdy pracodawca nie wypłacił pracownikowi wynagrodzenia za ten okres i nie zgłosił pracownika do ubezpieczenia (art. 6 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy emerytalnej w zw. z art. 120 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej /Dz. U. Nr 44, poz. 220 ze zm./).

W świetle powyższego Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do uwzględnienia stawianych przez organ rentowych zarzutów naruszenia prawa materialnego - art. 184 w zw. z art. 32 ustawy emerytalnej w związku z § 2 i § 4 rozporządzenia. Ubezpieczony udokumentował okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze 25 lat, nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego, w dniu (...) r. ukończył wymagany prawem wiek 60 lat oraz posiada 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Sąd II instancji podzielił również stanowisko Sądu Okręgowego w zakresie rozstrzygnięcia o zwrocie kosztów zastępstwa procesowego.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd II instancji orzekł w punkcie drugim sentencji wyroku zgodnie z treścią przepisu art. 98 § 1 k.p.c. i 108 § 1 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800) (270 zł- 75 % z 360 zł).

SSA Grażyna Horbulewicz SSA Lucyna Ramlo SSA Aleksandra Urban